

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

ISSN 0235—0300

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI SEADUS

260

Eesti NSV riigi- ja ühiskonnaelu tähtsate küsimuste rahvaarutelu

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI

ÜLEMNÕUKOGU JA VALITSUSE

TEATAJA

20. mai 1988

Nr. 21 (846)

23. aastakäik

SISUKORD

I

Eesti NSV Ülemnõukogu poolt vastuvõetud seadus

(Eesti NSV Ülemnõukogu üheteistkümnenda koosseisu seitsmes istungjärk)

260. Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi seadus Eesti NSV riigi- ja ühiskonnaelu tähtsate küsimuste rahvaarutelust.

* * *

*

261. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus muudatuste ja täienduste tegemise kohta «Administratiivkomisjonide põhimääruses».

262. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus muudatuste ja täienduste tegemise kohta «Järelevalvekomisjonide põhimääruses».

I

Eesti NSV Ülemnõukogu poolt vastuvõetud seadus
(Eesti NSV Ülemnõukogu üheteistkümnenda koosseisu
seitsmes istungjärk)

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI SEADUS**260 Eesti NSV riigi- ja ühiskonnaelu tähtsate küsimuste rahvaaru-
telust**

Sotsialistliku demokraatia edasine süvendamine ja rahva omavalitsuse arendamine eeldab, et laienevad iga Eesti NSV kodaniku reaalsed võimalused kasutada konstitutsioonilist õigust võtta osa riigi- ja ühiskonnasjade juhtimisest, üleliidulise, vabariikliku ja kohaliku tähtsusega seaduseelnõude ja otsuste projektide arutamist ning ühiskonnaelu nende tähtsate küsimuste arutamisest, mida ühiskondlikud organisatsioonid esitavad arutamiseks vastavalt oma põhikirjalistele ülesannetele.

Käesoleva seaduse ülesanne on laiendada kodanike osavõttu otsuste väljatöötamisest riigi- ja ühiskonnaelu tähtsates küsimustes laia avalikutatuse ning töötajate erinevate arvamuste ja ettepanekute kõrvutamise ja arvessevõtmise alusel.

I. Üldsätted

§ 1. Eesti NSV riigi- ja ühiskonnaelu tähtsate küsimuste rahvaarutelu

Vastavalt Eesti NSV konstitutsioonile võidakse seaduseelnõud ja muud vabariigi riigi- ja ühiskonnaelu kõige tähtsamad küsimused esitada rahvaaruteluks.

Seaduseelnõud ja muud vabariigi riigi- ja ühiskonnaelu tähtsad küsimused esitab rahvaaruteluks Eesti NSV Ülemnõukogu või Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium.

§ 2. Tähtsate kohalike küsimuste arutamine elanike poolt

Otsuseid tähtsates kohalikes küsimustes, mis puudutavad vastaval territooriumil elavate inimeste huve, võtavad kohalikud rahvasaadikute nõukogud ja nende täitevkomiteed vastu pärast nende küsimuste eelnevat arutamist elanike poolt.

Kohaliku tähtsusega küsimusi esitavad elanikele arutamiseks rajooni, linna, linnarajooni, alevi ja küla rahvasaadikute nõukogud või nende täitevkomiteed.

§ 3. Eesti NSV seadusandlus vabariigi riigi- ja ühiskonnaelu tähtsate küsimuste arutamise kohta

Eesti NSV riigi- ja ühiskonnaelu tähtsate küsimuste rahvaarutelu, samuti tähtsate kohalike küsimuste elanike poolt arutamise kord määratakse kindlaks käesoleva seadusega NSV Liidu seaduse «Riigielu tähtsate küsimuste üldrahvalikust arutamisest» alusel.

§ 4. Eesti NSV kodanike osavõtt arutamisest

Eesti NSV kodanikele tagatakse vaba osavõtt riigi- ja ühiskonnaelu tähtsate küsimuste arutamisest.

Vabariikliku ja kohaliku tähtsusega küsimuste arutamisest on kodanikel õigus võtta osa vahetult, samuti ühiskondlike organisatsioonide, töö-

kollektiivide, elukohajärgsete koosolekute, ühiskondliku omaalgatuse organite, väeositi sõjaväelaste koosolekute ning massiteabevahendite kaudu.

Arutamisele kodanike osavõtu õiguse mis tahes otsene või kaudne piiramine sõltuvalt päritolust, sotsiaalsest ja varalisest seisundist, rassilisest ja rahvuslikust kuuluvusest, soost, haridusest, keelest, suhtumisest religioonis, selles paikkonnas elamise ajast, tegevusalast ja -laadist on keelatud.

§ 5. Ühiskondlike organisatsioonide ja töökollektiivide osavõtt arutamise ettevalmistamisest ja läbiviimisest

Riigi- ja ühiskonnaelu tähtsate küsimuste arutamise ettevalmistamisest ja läbiviimisest võtavad osa Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei, ametiühingu, Üleliidulise Leninliku Kommunistliku Noorsooühingu organisatsioonid, kooperatiivsed, naiste-, sõja- ja tööveteranide ning muud ühiskondlikud organisatsioonid ja töökollektiivid.

§ 6. Arutamise läbiviimise tagamine

Tähtsate vabariiklike ja kohalike küsimuste arutamise läbiviimise tagavad rahvasaadikute nõukogud.

§ 7. Arutamise avalikustamine

Arutamine toimub laialdase avalikustamise alusel. Arutamiseks esitatud seaduseelnõud ja muud Eesti NSV riigi- ja ühiskonnaelu tähtsad küsimused avaldatakse ajakirjanduses, televisioonis ja raadios või tehakse elanikele teatavaks muul viisil.

Massiteabevahendid valgustavad igakülgset arutelu kulgu, avaldavad kodanike, riigiorganite, ühiskondlike organisatsioonide ja töökollektiivide ettepanekuid ja märkusi, samuti ülevaateid laekunud ettepanekutest ja märkustest, informeerivad arutamise tulemustest.

§ 8. Arutamisega seotud kulud

Seaduseelnõude ja muude Eesti NSV riigi- ja ühiskonnaelu tähtsate küsimuste arutamise, samuti kohalike rahvasaadikute nõukogude ja nende täitevkomiteede otsuste projektide elanike poolt arutamise, seotud kulud kannab riik.

§ 9. Vastutus arutamist käsitleva seadusandluse rikkumise eest

Riigi- ja ühiskondlike organite ametiisikud, kes on rikkunud käesolevat seadust, samuti isikud, kes takistavad kodanikul vabalt kasutada oma õigust osa võtta arutamisest, kannavad seadusega kehtestatud vastutust.

II. Tähtsate vabariiklike küsimuste rahvaarutelu kord

§ 10. Küsimuste esitamine rahvaaruteluks

Rahvaaruteluks esitatakse seaduseelnõud ja otsuste projektid, mis puudutavad Eesti NSV poliitilise, majandusliku ja sotsiaalse arengu põhisuundi, suureulatuslikke teaduslik-tehnilisi, ökoloogilisi probleeme, mille lahendamise nõuab rahvamajanduse märgatavate ressursside kasutamist, Eesti NSV kodanike konstitutsiooniliste õiguste, vabaduste ja kohustuste realiseerimist, samuti muud riigi- ja ühiskonnaelu kõige tähtsamad küsimused, mis kuuluvad Eesti NSV võimkonda.

§ 11. Küsimuste rahvaaruteluks esitamise kord

Seaduseelnõude ja muude küsimuste esitamine rahvaaruteluks toimub Eesti NSV Ülemnõukogu või Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi otsuse põhjal, mis on vastu võetud nende endi initsiatiivil. Samuti võivad anda soovitusi seaduseelnõu või muu küsimuse rahvaaruteluks esitamise otsustarbekuse kohta Eesti NSV Ülemnõukogu alatised komisjonid, Eesti NSV Ministrite Nõukogu, rajooni või vabariikliku alluvusega linna rahvasaadikute nõukogu, ühiskondlike organisatsioonide vabariiklikud organid, töökollektiivid ning teised organid ja isikud, kes vastavalt seadusele esitavad seaduseelnõu või muu küsimuse Eesti NSV Ülemnõukogule või tema Presiidiumile.

Seaduseelnõud ja muid küsimusi käsitlevad materjalid avaldatakse ajalehtedes «Rahva Hää!» ja «Sovetskaja Estonia», muudes vabariiklikes ajalehtedes ja vajaduse korral ka kohalikus ajakirjanduses hiljemalt kümne päeva jooksul pärast nende rahvaaruteluks esitamise otsuse vastuvõtmist. Neid võib avaldada ka spetsialiseeritud perioodilistes väljaannetes või muul viisil.

Ühtaegu küsimuse rahvaaruteluks esitamisega kehtestab Eesti NSV Ülemnõukogu või tema Presiidium rahvaarutelu käigus laekuvate ettepanekute ja märkuste läbivaatamise töö organiseerimise tähtaja ja korra, teeb sellekohase töö läbiviimise ülesandeks Eesti NSV Ülemnõukogu vastavatele alatistele komisjonidele või moodustab selleks erikomisjoni.

§ 12. Seaduseelnõude ja muude küsimuste arutamise korraldus

Vabariiklikud ja kohalikud nõukogude organid ning muud riigiorganid, ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhid koos ühiskondlike organisatsioonidega tagavad seaduseelnõude ja muude küsimuste laialdase arutamise ning loovad selleks vajalikud tingimused.

Kodanikud võivad ettepanekuid ja märkusi rahvaaruteluks esitatud seaduseelnõude ja muude küsimuste kohta saata vahetult Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumile, kohaliku rahvasaadikute nõukogu täitevkomiteele või muudele riigi- ja ühiskondlikele organitele või oma saadikutele.

Rahvaaruteluks esitatud seaduseelnõusid ja muid küsimusi võib arutada rahvasaadikute nõukogude istungjärgudel, nende organite ja saadikugruppide istungitel, ühiskondlike organisatsioonide, töökollektiivide, kodanike elukohajärgsetel ja ühiskondliku omaalgatuse organite koosolekutel, sõjaväelaste koosolekutel väeositi, ajakirjanduses, televisioonis ja raadios.

§ 13. Ettepanekute ja märkuste üldistamine

Rahvaarutelu käigus laekuvaid ettepanekuid ja märkusi üldistavad vastavalt kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteed, muud riigi- ja ühiskondlikud organid, massiteabevahendid. Laekuvate ettepanekute ja märkuste üldistamiseks võivad nimetatud organid moodustada komisjone ja töögrupe. Ettepanekud ja märkused saadetakse üldistatult Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumile.

§ 14. Rahvaarutelust kokkuvõtete tegemine

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumile kodanikelt, töökollektiividelt, riigi- ja ühiskondlikelt organitelt laekunud ettepanekuid ja märkusi seaduseelnõu või muu küsimuse kohta vaatavad läbi ja võtavad projekti täiustamisel arvesse Eesti NSV Ülemnõukogu vastavad alatised komisjonid, erikomisjon või organ, kes esitas küsimuse Eesti NSV Ülemnõukogule või tema Presiidiumile. Ettepanekute ja märkuste eelnevaks läbivaatamiseks võivad nad moodustada ettevalmistuskomisjone ja töögrupe, kelle koosseisu arvatakse rahvasaadikuid, vastava ala spetsialiste, teadlasi ja kultuuritegelasi, riigi- ja ühiskondlike organite ning teadusasutuste esindajaid.

Massiteabevahendid informeerivad regulaarselt elanikke laekunud ettepanekutest ja märkustest ning nende läbivaatamise käigust, korraldavad arutamisele esitatud seaduseelnõu sätete või muu küsimuse selgitamist.

Seaduseelnõu või muu küsimuse rahvaarutelu tulemused vaatab läbi ja arvestab küsimuse lahendamisel vastavalt Eesti NSV Ülemnõukogu või Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium, millest informeeritakse elanikkonda 15 päeva jooksul pärast vastava otsuse tegemist.

Kodanikke, töökollektiive, riiklikke ja ühiskondlikke organisatsioone, kelle ettepanekuid ei arvestatud projekti täiustamisel, informeeritakse nende ettepanekute mitteamistamise põhjustest.

Ettepanekud ja märkused, mis ei puuduta arutatava seaduseelnõu või muu küsimuse sisu, saadetakse kuuluvuse järgi vastavatele riigi- ja ühiskondlikele organitele, kes vaatavad need kehtestatud korras läbi.

III. Tähtsate kohalike küsimuste arutamine elanike poolt

§ 15. Tähtsate küsimuste esitamine elanikele arutamiseks

Elanikele esitatakse arutamiseks kohalike rahvasaadikute nõukogude ja nende täitevkomiteede otsuste projektid kompleksse majandusliku ja sotsiaalse arengu plaanide ning eelarve kohta, sotsialistliku seaduslikkuse tagamise, keskkonnakaitse, ajaloo- ja kultuurimälestiste kaitse ning õiguskorra ja kodanike õiguste kaitsmise kohta, inimeste teenindamisega seotud ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töö kohta, samuti muud kohalikud riikliku, majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise ülesehitustöö tähtsad küsimused.

Kohalike rahvasaadikute nõukogude otsused kohalike ressursside ratsionaalse kasutamise, maakasutuse, elamuehituse, tervishoiu, hariduse, kultuuri, transpordi, kaubanduse ja ühiskondliku toitlustamise arendamise ning valijate juhendite täitmise ürituste plaani realiseerimise kohta võetakse üldjuhul vastu pärast nende küsimuste arutamist elanike poolt.

§ 16. Küsimuste elanikele arutamiseks esitamise kord

Kohalike rahvasaadikute nõukogude ja nende täitevkomiteede otsuste projektid ning muud tähtsad küsimused esitab elanikele arutamiseks kohalik nõukogu või tema täitevkomitee omal algatusel, samuti nõukogu alatiste komisjonide, saadikugruppide, rahvasaadikute, ühiskondlike organisatsioonide organite, töökollektiivide, kodanike elukohajärgsete koos-

olekute ning muude Eesti NSV seadusandlusega ettenähtud organite ja organisatsioonide ettepanekute põhjal.

Uhtaegu küsimuse esitamisega elanikele arutamiseks kehtestab kohalik nõukogu või tema täitevkomitee arutamise käigus laekuvate ettepanekute ja märkuste läbivaatamise töö organiseerimise tähtaja ja korra, teeb sellekohase töö läbiviimise ülesandeks kohaliku rahvasaadikute nõukogu vastavatele alatistele komisjonidele või moodustab selleks erikomisjoni.

Kohalike nõukogude ja nende täitevkomiteede otsuste projektid, samuti materjalid muude arutamiseks esitatud küsimuste kohta avaldatakse kohalikus ajakirjanduses või tehakse elanikele teatavaks kohaliku raadio kaudu või mõnel muul viisil hiljemalt kümne päeva jooksul arvates elanikele arutamiseks andmise kohta otsuse vastuvõtmisest.

§ 17. Otsuste projektide ja muude küsimuste arutamise korraldus

Kohalikud nõukogude ja muud riigiorganid, ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhid koos ühiskondlike organisatsioonidega tagavad rajoonide, linnade, linnarajoonide, alevite ja külade rahvasaadikute nõukogude ja nende täitevkomiteede otsuste projektide ja muude küsimuste laialdase arutamise ning loovad selleks vajalikud tingimused.

Kodanikud võivad ettepanekuid ja märkusi otsuste projektide ja muude kohaliku tähtsusega küsimuste kohta saata vastavale kohalikule rahvasaadikute nõukogule, tema täitevkomiteele või muudele riigi- ja ühiskondlikele organitele.

Elanikele arutamiseks esitatud otsuste projekte ja muid küsimusi võib eelnevalt läbi vaadata alamalseisvate rahvasaadikute nõukogude istungjärkudel, nende täitevkorraldavate organite, alatiste komisjonide ja saadikugruppide istungitel, ühiskondlike organisatsioonide, töökollektiivide koosolekutel ning kodanike elukohajärgsetel koosolekutel, ühiskondliku omaalgatuse organite istungitel, sõjaväelaste koosolekutel väeosi, arutada kohalikus ajakirjanduses ja raadios.

§ 18. Ettepanekute ja märkuste üldistamine ning läbivaatamine

Arutamise käigus laekunud ettepanekud ja märkused üldistab vastava alamalseisva rahvasaadikute nõukogu täitevkomitee, muud riiklikud ja ühiskondlikud organid ja massinformatsiooni vahendid. Laekuvate ettepanekute ja märkuste üldistamiseks võivad nimetatud organid moodustada komisjone ja töögrupe. Ettepanekud ja märkused üldistatud kujul saadetakse vastava rahvasaadikute nõukogu täitevkomiteele.

Rahvasaadikute nõukogu täitevkomiteesse saabunud ettepanekud ja märkused vaatab läbi ja arvestab otsuse projekti täiustamisel nõukogu alatine komisjon või selleks moodustatud erikomisjon, samuti arvestatakse nende praktilises tegevuses.

Kohalik ajakirjandus ja raadio informeerivad regulaarselt elanikke saabunud ettepanekutest ja märkustest, nende läbivaatamise käigust ning organiseerivad otsuse projekti sätete või muude arutamiseks esitatud küsimuste selgitamist.

Ettepanekud ja märkused, mis oma sisu poolest kuuluvad kõrgemalseisvate riigiorganite võimkonda, saadetakse neile läbivaatamiseks.

Ettepanekud ja märkused, mis ei puutu arutatava otsuse projekti või muu küsimuse sisusse, vaatab läbi rahvasaadikute nõukogu täitevkomitee ning saadab need kuuluvuse kohaselt vastavatele riigi- ja ühiskondlikele organitele. Riigi- ja ühiskondlikud organid, kellele sellised ettepanekud ja märkused saabusid, vaatavad need läbi kindlaksmääratud korras ning informeerivad tulemustest rahvasaadikute nõukogu täitevkomiteed ja ettepaneku või märkuse esitanud isikut, töökollektiivi või organisatsiooni.

§ 19. Otsuste projektide ja muude küsimuste arutamise tulemustest informeerimine

Otsuste projektide ja muude küsimuste arutamise tulemused, mis kuuluvad läbivaatamisele rahvasaadikute nõukogus, kannab nõukogu istungjärgul ette täitevkomitee või vastav alatine komisjon või muu komisjon ning need tehakse teatavaks elanikele.

Täitevkomitees läbivaatamisele kuuluvate otsuste projektide ning muude küsimuste arutamise tulemused kantakse ette täitevkomitee istungil ning tehakse elanikele teatavaks.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Tallinn, 8. aprillil 1988.

* * *

*

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

261 Muudatuste ja täienduste tegemise kohta «Administratiivkomisjonide põhimääruses»

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

Teha muudatusi ja täiendusi Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 1962. a. 7. veebruari seadlusega «Administratiivkorras määratavate rahatrahvide kohaldamise edasise piiramise kohta» kinnitatud «Administratiivkomisjonide põhimääruses» (ENSV Ülemnõukogu Teataja 1962, nr. 6, art. 13; ENSV Teataja 1969, nr. 1, art. 4), kinnitades selle uue sõnastuse.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Tallinn, 28. aprillil 1988.

Kinnitatud

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi

1988. a. 28. aprilli seadlusega

Administratiivkomisjonide**põhimäärus****I. Administratiivkomisjonide ülesanded, nende moodustamise ja tegevuse kord**

§ 1. Administratiivkomisjonide ülesandeks on kasvatada kodanikke Nõukogude seaduste täpse ja kõrvalekaldumatu täitmise, sotsialistlikku omandisse säästliku suhtumise, riiklikku ja ühiskondlikku kohusesse ausa suhtumise, kodanike õigustest, aust ja väärikusest lugupidamise ning sotsialistliku ühiselu reeglite järgimise vaimus.

§ 2. Administratiivkomisjonid arutavad administratiivõiguserikkumiste asju ja kohaldavad isikutele, kes on süüdi nende toimepanemises, seaduses ettenähtud administratiivkaristusi.

Administratiivkomisjonid tagavad iga asja tehjolude õigeaegse, igakülgse, täieliku ja objektiivse väljaselgitamise, selle lahendamise täpses vastavuses seadusandlusega, tehtud määruse täitmise, samuti administratiivõiguserikkumiste põhjuste ja soodustingimuste väljaselgitamise, õiguserikkumiste ärahoidmise, kodanike kasvatamise seaduste järgimise vaimus ja sotsialistliku seaduslikkuse tugevdamise.

§ 3. Administratiivkomisjonid peavad arutatud administratiivõiguserikkumiste asjade arvestust, üldistavad nende asjade arutamise praktikat rajooni, linna, linnarajooni, alevi ja maa-asula piires ning teevad üldistuste põhjal vastavate rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteedele ettepanekuid administratiivõiguserikkumiste põhjuste ja soodustingimuste kõrvaldamiseks.

§ 4. Administratiivkomisjonid moodustatakse rajoonide, linnade, linnarajoonide, alevite ja külade rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede juures vastava rahvasaadikute nõukogu poolt selle volituste ajaks nõukogu saadikute ning ühiskondlike organisatsioonide ja töökollektiivide esindajatest.

Alevi ja küla rahvasaadikute nõukogu täitevkomitee juures moodustatakse vajaduse korral administratiivkomisjon kooskõlastatult kõrgemalseisva nõukogu täitevkomiteega.

Vajaduse korral võidakse rajoonide, linnade ja linnarajoonide rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede juures moodustada mitu administratiivkomisjoni.

5. Administratiivkomisjonid vastutavad oma tegevuse eest vastavate rahvasaadikute nõukogude ja nende täitevkomiteede ees.

6. Administratiivkomisjonid juhinduvad oma tegevuses NSV Liidu seadustest ning NSV Liidu Ülemnõukogu ja tema Presiidiumi muudest otsustest, «Eesti NSV administratiivõiguserikkumiste koodeksist», Eesti NSV seadustest ning Eesti NSV Ülemnõukogu ja tema Presiidiumi muudest otsustest, NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrustest ja korraldustest, kõrgemalseisvate rahvasaadikute

nõukogude ja nende täitevkomiteede otsustest, samuti vastava kohaliku rahvasaadikute nõukogu ja tema täitevkomitee otsustest, käesolevast põhimäärusest ja muudest normatiivaktidest.

7. Administratiivkomisjon moodustatakse järgmises koosseisus: esimees, esimehe asetäitja, vastutav sekretär ja komisjoni liikmed.

Administratiivkomisjoni esimeheks on täitevkomitee liige.

Rajoonide, linnade ja linnarajoonide rahvasaadikute nõukogude täitevkomitee juures asuvates administratiivkomisjonides on komisjoni vastatav vastutava sekretäri ametikoht.

Administratiivkomisjoni arvulise ja isikulise koosseisu määrab vastav rahvasaadikute nõukogu kindlaks komisjoni moodustamise küsimuse otsustamisel.

§ 8. Administratiivkomisjoni esimees, tema äraolekul aga esimehe asetäitja:

1) juhib komisjoni tööd ja vastutab komisjonile pandud ülesannete täitmise eest;

2) on komisjoni istungil eesistujaks;

3) tagab komisjoni istungite regulaarse läbiviimise, määrab järjekordsel istungil kindlaks arutusele tulevate küsimuste ringi;

4) kirjutab alla komisjoni istungi protokollile ja administratiivõiguserikkumise asjas tehtud komisjoni määrusele.

§ 9. Administratiivkomisjoni vastutav sekretär:

1) vaatab administratiivkomisjonile esitatud materjalid arvates nende komisjonile saabumise päevast kolme päeva jooksul eelnevalt läbi ning nende puudulikkuse korral tagastab need täiendamiseks organile (ametiisikule), kes materjali esitas;

2) valmistab administratiivõiguserikkumise asjad ette nende arutamiseks;

3) lahendab komisjoni istungite läbiviimise organisatsioonilisi küsimusi;

4) peab komisjoni istungi protokollid;

5) koos komisjoni esimehega kirjutab alla komisjoni istungi protokollile ja administratiivõiguserikkumise asjas tehtud komisjoni määrusele;

6) pöörab täitmisele määruse administratiivkaristuse määramise kohta ja kontrollib selle täitmist;

7) peab komisjoni asjaajamist ja arutatud administratiivõiguserikkumiste asjade arvestust, tagab administratiivõiguserikkumiste asjade materjalide säilimise kolme aasta jooksul.

§ 10. Administratiivkomisjonide asjaajamises kasutatakse Eesti NSV Ministrite Nõukogu poolt kinnitatud dokumentide näidisvormidele vastavaid planke.

Administratiivkomisjonide tehnilise teenindamise ja materiaal-tehnilise varustamise tagab vastava kohaliku rahvasaadikute nõukogu täitevkomitee, kelle juures komisjon on moodustatud.

§ 11. Administratiivkomisjon kasutab selle rahvasaadikute nõukogu täitevkomitee pitsatit, kelle juures ta asub.

II. Administratiivõiguserikkumiste asjade läbivaatamise kord

§ 12. Administratiivkomisjonid arutavad «Eesti NSV administratiivõiguserikkumiste koodeksi» §-s 220 ettenähtud administratiivõiguserikkumiste asju, samuti nimetatud koodeksi §-i 2 2. lõikes märgitud juhtusid NSV Liidu ja Eesti NSV seadusandluse muude normide alusel.

§ 13. Asja arutamise aluseks administratiivkomisjonis on administratiivõiguserikkumise protokoll, mille koostab seadusega kehtestatud korras «Eesti NSV administratiivõiguserikkumiste koodeksi» §-ga 258 selleks volitatud ametiisik või ühiskondliku organisatsiooni või ühiskondliku omaalgatuse organi esindaja. Protokollis sisu peab vastama nimetatud koodeksi §-i 259 nõuetele.

Protokoll saadetakse administratiivkomisjonile hiljemalt kolme päeva jooksul arvates tema koostamisest, kui NSV Liidu ja Eesti NSV seadusandlusega pole kehtestatud teist tähtaega.

Kõik laekunud protokollid tuleb registreerida. Protokollile märgitakse tema saabumise kuupäev ja registreerimisnumber, mis on ühtlasi ka administratiivõiguserikkumise asja numbriks.

§ 14. Administratiivkomisjonid arutavad asju istungitel, mis toimuvad vastavalt vajadusele, kuid mitte hiljem kui viieteistkümne päeva jooksul arvates administratiivõiguserikkumise protokollis või muu asja materjali saamise päevast, kui NSV Liidu ja Eesti NSV seadusandlusega pole nimetatud asjade arutamiseks ette nähtud muid tähtaegu.

§ 15. Administratiivkomisjonid arutavad administratiivõiguserikkumise asju üldjuhul õiguserikkujate elukoha järgi, «Eesti NSV administratiivõiguserikkumiste koodeksi» §-des 162, 164, 173, 174 ning § 175 1. ja 2. lõikes (asulate raskesti ligipääsetavuse või rajoonikeskusest olulise kauguse korral), §-i 183 1. lõikes ja §-des 187—190 ettenähtud rikkumiste asju, või asju, mis on toime pandud tootmises või teiste liiduvabariikide kodanike poolt Eesti NSV-s või seadusandluses ettenähtud muudel juhtudel — samuti õiguserikkumise toimepanemise koha järgi.

§ 16. Administratiivõiguserikkumise asja arutamiseks ettevalmistamisel lahendab administratiivkomisjoni vastutav sekretär järgmised küsimused:

- 1) kas selle asja arutamine kuulub administratiivkomisjoni pädevusse;
- 2) kas protokoll ja muu materjal administratiivõiguserikkumise asja kohta on koostatud õigesti;
- 3) kas administratiivvastutusele võetava isiku, kannatanu, nende seaduslike esindajate ja advokaadi taotlused kuuluvad rahuldamisele või mitte.

Vajaduse korral nõuab komisjoni vastutav sekretär administratiivõiguserikkumise asja arutamiseks lisamaterjale.

Komisjoni vastutav sekretär teeb asjas osalevatele isikutele, samuti prokuröridele ja administratiivkomisjoni liikmetele asja arutamise aja ja

koha teatavaks mitte hiljem kui kolm päeva enne istungit. Teade tuleb asjas osalevale isikule anda kätte allkirja vastu. Selle isiku ajutisel äraolekul antakse teade temale edasiandmiseks allkirja vastu kellelegi temaga kooselavatest täisealistest perekonnaliikmetest, elamuekspluatatsiooniorganisatsioonile, tema töö- või õppimiskoha administratsioonile või saadetakse tähitud kirjava posti teel.

Administratiivõiguserikkumise asja arutatakse administratiivvastutusele võetava isiku juuresolekul.

Selle isiku juuresolekuta võidakse asja arutada ainult juhtudel, kui on andmeid, et teda on õigeaegselt informeeritud asja arutamise kohast ja ajast ning kui temalt ei ole tulnud taotlust asja arutamise edasilükkamiseks.

§ 17. Administratiivkomisjonil on õigus arutada administratiivõiguserikkumiste asju, kui kohal on vähemalt pooled tema liikmetest, sealhulgas komisjoni esimees või tema asetäitja.

§ 18. Administratiivõiguserikkumiste asju arutavad administratiivkomisjonid avalikult.

Administratiivõiguserikkumiste asjade menetluse kasvatusliku ja ennetava mõju suurendamiseks võidakse selliseid asju arutada väljasõiduistungitel vahetult õiguserikkujate töökollektiivis, õppimis- või elukohas.

§ 19. Asja arutamine algab seda arutava administratiivkomisjoni koosseisu teatavaks tegemisega.

Eesistuja teatab administratiivkomisjoni istungil, milline asi arutusele tuleb, keda võetakse administratiivvastutusele, asja arutamisest osavõtvate isikute ilmumisest ning selgitab asja arutamisest osavõtvatele isikutele nende õigusi ja kohustusi vastavalt «Eesti NSV administratiivõiguserikkumiste koodeksi» §-dele 271—277. Pärast seda avaldatakse administratiivõiguserikkumise protokoll. Istungil kuulatakse ära asja arutamises osalevad isikud, uuritakse tõendeid ja lahendatakse taotlusi. Kui asja arutamisest võtab osa prokurör, siis kuulatakse ära tema arvamus.

§ 20. Administratiivõiguserikkumise asja arutamisel on administratiivkomisjon kohustatud välja selgitama järgmist:

- 1) kas administratiivõiguserikkumine on toime pandud;
- 2) kas antud isik on süüdi selle toimepanemises;
- 3) kas ta kuulub administratiivvastutusele võtmisele;
- 4) kas on vastutust kergendavaid või raskendavaid asjaolusid (vastavalt «Eesti NSV administratiivõiguserikkumiste koodeksi» §-dele 33 ja 34);
- 5) kas on tekitatud varalist kahju;
- 6) kas on alust anda administratiivõiguserikkumise materjal arutamiseks seltsimehelikule kohtule, ettevõttes, asutuses või organisatsioonis moodustatud joomarlusega võitlemise komisjonile, ühiskondlikule organisatsioonile või töökollektiivile;
- 7) muud tehiod, millel on tähtsust asja õigeaks lahendamiseks.

§ 21. Administratiivõiguserikkumise asja arutamisel administratiivkomisjonis peetakse protokoll, kuhu märgitakse:

- 1) istungi aeg ja koht, protokoll järjekorranumber;
- 2) komisjoni nimetus ja koosseis;
- 3) arutatava asja sisu;
- 4) andmed asjas osalevate isikute kohaleilmumise kohta;
- 5) asja arutamises osalevate isikute seletused, nende taotlused ja taotluste läbivaatamise tulemused;
- 6) asja arutamisel uuritud dokumendid ja asitõendid;
- 7) andmed tehtud määruse kuulutamise ning selle peale edasikaebamise korra ja tähtaegade selgitamise kohta.

Administratiivkomisjoni istungi protokollile kirjutavad alla istungi eesistuja ja sekretär. Protokoll lisatakse administratiivõiguserikkumise asjale.

§ 22. Arutanud läbi administratiivõiguserikkumise asja, teeb administratiivkomisjon ühe järgmistest määrustest:

- 1) administratiivkaristuse määruse;
- 2) asja menetluse lõpetamise määruse.

Asja menetluse lõpetamise määrus tehakse suulise märkuse avaldamisel või materjali seltsimehelikule kohtule, ettevõttes, asutuses või organisatsioonis moodustatud joomarlusega võitlemise komisjonile, ühiskondlikule organisatsioonile või töökollektiivile arutamiseks andmisel või materjali prokurörile, eeluurimis- või juurdlusorganile üleandmisel, samuti «Eesti NSV administratiivõiguserikkumiste koodeksi» §-s 250 märgitud administratiivõiguserikkumise asja menetlust kõrvaldavatel asjaoludel.

Kuueteistkümne- kuni kaheksateistkümneaastaste alaealiste administratiivõiguserikkumiste asju arutatakse administratiivkomisjonides ainult «Eesti NSV administratiivõiguserikkumiste koodeksi» §-i 13 2. lõikes märgitud juhtudel. Sõjaväelaste ja muude isikute, kellele laieneb distsiplinaarmäärustiku kehtivus, administratiivvastutus otsustatakse «Eesti NSV administratiivõiguserikkumiste koodeksi» § 15 alusel ning välisriikide kodanike ja kodakondsuseta isikute vastutus aga nimetatud koodeksi §-i 16 alusel.

§ 23. Administratiivkomisjoni määrus peab sisaldama:

- 1) määruse teinud administratiivkomisjoni nimetuse;
- 2) asja arutamise kuupäeva;
- 3) andmed isiku kohta, kelle suhtes asja arutatakse;
- 4) asja arutamisel tuvastatud tehjolude kokkuvõtte;
- 5) viite «Eesti NSV administratiivõiguserikkumiste koodeksi» paragrahvile või muule normatiivaktile, mis näeb ette vastutuse selle administratiivõiguserikkumise eest;
- 6) asjas tehtud otsuse;
- 7) määruse peale edasikaebamise korra ja tähtaja vastavalt «Eesti NSV administratiivõiguserikkumiste koodeksi» §-dele 291 ja 292.

Kui administratiivõiguserikkumise eest määratakse rahatrahv, siis näidatakse määruhes rahatrahvi tasumise kord vastavalt «Eesti NSV administratiivõiguserikkumiste koodeksi» §-dele 309 ja 310 ning organ, kelle arvele rahatrahv kantakse.

Kui administratiivõiguserikkumise eest karistuse määramisel otsustatakse samaaegselt ka süüdlase poolt varalise kahju hüvitamine, siis näidatakse asjas tehtud määruses sissenõudmisele kuuluva kahju suurus ning selle hüvitamise kord ja tähtaeg (vastavalt «Eesti NSV administratiivõiguserikkumiste koodeksi» §-dele 39, 331 ja 332).

Asjas tehtud määrusega peab olema lahendatud äravõetud asjade ja dokumentide küsimus.

Administratiivkomisjoni määrus võetakse vastu istungil osalevate komisjoni liikmete lihthäälteenamusega.

Administratiivõiguserikkumise asjas tehtud administratiivkomisjoni määrusele kirjutavad alla istungi eesistuja ja sekretär.

§ 24. Administratiivkomisjoni määruse kuulutab istungi eesistuja välja viivitamata pärast asja arutamise lõppemist. Määruse ärakiri antakse või saadetakse posti teel tähitud kirjaga kolme päeva jooksul isikule, kelle suhtes see on tehtud (komisjoni äranägemisel tema elu- või töökohata), samuti kannatanule tema palvel.

Määruse ärakiri antakse kätte allkirja vastu. Kui määruse ärakiri saadetakse posti teel, siis tehakse sellekohane kanne toimikusse.

Määrus koos õiguserikkuja allkirjaga ärakirja kättesaamise kohta või kviitung (kui määruse ärakiri saadetakse posti teel) lisatakse toimikusse.

«Eesti NSV administratiivõiguserikkumiste koodeksi» §-s 173 ning §-i 188 1. ja 2. lõikes ettenähtud administratiivõiguserikkumiste asjades saadetakse määruse ärakiri ka nimetatud koodeksi §-i 287 5. lõikes näidatud ettevõttele, asutusele või organisatsioonile, samuti vastavale siseasjade organile.

«Eesti NSV administratiivõiguserikkumiste koodeksi» §-des 173¹, 174 ja 175 1. ja 2. lõikes (asulate raskesti ligipääsetavuse või rajoonikeskusest olulise kauguse korral) ning §-s 177 ettenähtud administratiivõiguserikkumiste asju (välja arvatud asjad alaealiste vanemate või neid asendavate isikute suhtes) arutanud administratiivkomisjon teeb rikkujale määratud karistuse teatavaks administratsioonile või ühiskondlikule organisatsioonile tema töö-, õppimis- või elukoha järgi.

Juhul kui administratiivvastutusele on võetud käendusele antud isik, tingimisi süüdimõistetu või mittevabadusekaotuslikule karistusele mõistetu, vabadusekaotusele mõistetu, kelle suhtes kohtuotsuse täitmine on edasi lükatud, kohustusliku töölerakendamisega tingimisi vabadusekaotusele mõistetu, tingimisi enne tähtaega vabadusekaotuse kohast vabastatu või karistuse ärakandnu, teatab administratiivkomisjon sellest vastavale siseasjade organile.

§ 25. Administratiivõiguserikkumiste eest karistuste määramisel juhindub administratiivkomisjon «Eesti NSV administratiivõiguserikkumiste koodeksi» §-de 32—40 normidest.

Administratiivkomisjoni määrus pööratakse täitmisele kolme kuu jooksul arvates selle tegemise päevast «Eesti NSV administratiivõiguserikkumiste koodeksi» §-des 301—317, 331, 332 kehtestatud korras.

Administratiivkomisjoni määrused tema pädevusse kuuluvates küsimustes on kohustuslikud kõigile ettevõtetele, asutustele, organisatsioonidele, ametiisikutele ja kodanikele.

§ 26. Tuvastanud administratiivõiguserikkumise toimepanemise põhjused ja soodustingimused, teeb asja arutanud administratiivkomisjon vastavale ettevõttele, asutusele, organisatsioonile või ametiisikule ettepaneku rakendada abinõud nende põhjuste ja tingimuste kõrvaldamiseks. Nimetatud organisatsioonid ja isikud on kohustatud kuu aja jooksul arvates ettepaneku saabumise päevast teatama administratiivkomisjonile rakendatud abinõudest.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

262 Muudatuste ja täienduste tegemise kohta «Järelevalvekomisjonide põhimääruses»

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

1. Teha muudatusi ja täiendusi Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 1971. a. 22. aprilli seadlusega kinnitatud «Järelevalvekomisjonide põhimääruses» (ENSV Teataja 1971, nr. 17, art. 166), kinnitades selle uue sõnastuse.

2. Tunnistada kehtivuse kaotanuks Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 1980. a. 20. juuni seadluse «Mõnede Eesti NSV seadusandlike aktide muutmise ja kehtivuse kaotanuks tunnistamise kohta» (ENSV Teataja 1980, nr. 23, art. 368) I osa § 2.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Tallinn, 28. aprillil 1988.

Kinnitatud

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi

1988. a. 28. aprilli seadlusega

Järelevalvekomisjonide põhimäärus

I. Järelevalvekomisjonide ülesanded ja nende moodustamise kord

§ 1. Järelevalvekomisjonide põhiülesanded on:

1) pidev ühiskondlik kontroll parandusliku töö asutuste, kasvatus- ja tööprofülaktooriumide tegevuse üle ning asumiseleasaatmise, väljasaatmise, vabadusekaotuseta paranduslikule tööle ja kohustusliku töölerakendamisega tingimisi vabadusekaotusele mõistmise kohta tehtud kohtuotsuseid täitvate organite, samuti nende organite tegevuse üle, kelle pädevusse kuulub vabadusekaotuse kohtadest kohustusliku töölerakendamisega

tingimisi vabastamise täideviimine, süüdimõistetute kinnipidamise režiimi ja tingimuste järgimise üle nende asutuste ja organite poolt, süüdimõistetute õige töölerakendamise, nende töö korraldamise, üldharidusliku ja kutseõppe õigsuse, kasvatustöö läbiviimise ning süüdimõistetute suhtes karistuste ja ergutuste kohaldamise õigsuse üle, samuti nende asutuste ja organite abistamine nimetatud töös;

2) üldsuse kaasamine abi osutamiseks parandusliku töö asutuste, kasvatus- ja tööprofülaktooriumide ning asumiseleaatmise, väljasaatmise, vabadusekaotusega paranduslikule tööle mõistmise ja kohustusliku töölerakendamise tingimisi vabadusekaotusele mõistmise kohta tehtud kohtuotsuseid täitvate organite, samuti nende organite administratsioonidele, kelle pädevusse kuulub vabadusekaotuse kohtadest kohustusliku töölerakendamise tingimisi vabastamise täideviimine, töös süüdimõistetute parandamisel ja ümberkasvatamisel;

3) abi osutamine ühiskondlikele organisatsioonidele ja töökollektiividele käendusele antud isikute, tingimisi süüdimõistetute ning mittevabadusekaotuslikule karistusele mõistetute, samuti vabadusekaotusele mõistetute, kelle suhtes kohtuotsuse täitmine on edasi lükatud, kohustusliku töölerakendamise tingimisi vabadusekaotusele mõistetute, vabadusekaotuse kohtadest kohustusliku töölerakendamise tingimisi vabastatute, karistuse ärakandnud isikute või tingimisi enne tähtaega karistusest vabastatute parandamisel ja ümberkasvatamisel, samuti kontrolli teostamine selle töö korraldamise ja läbiviimise üle ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides;

4) karistuse ärakandnud ning vabadusekaotuse kohtadest tagasipöördunud korduvalt karistatud isikute arvestus ja ühiskondlik järelevalve nende käitumise üle olmes ja tootmises;

5) vajaliku abi osutamine vabadusekaotuse kohtadest, kasvatus- ja tööprofülaktooriumidest, asumiselt ja väljasaatmiselt vabastatud isikutele, kohustusliku töölerakendamise tingimisi vabadusekaotusele mõistetutele ja vabadusekaotuse kohtadest kohustusliku töölerakendamise tingimisi vabastatutele, kes on kohtu poolt mõistetud karistuse ära kandnud, samuti teistele karistuse kandmisest vabastatud isikutele, nende tööle asumisel ja elu korraldamisel.

§ 2. Järelevalvekomisjonid moodustatakse rajoonide, vabariikliku alluvusega linnade ja linnarajoonide rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures.

Vajaduse korral võib rajoonide ja rajoonijaotusega linnade rahvasaadikute nõukogude täitevkomitee juures moodustada kaks või enam järelevalvekomisjoni. Järelevalvekomisjone võib vajaduse korral moodustada ka rajoonilise alluvusega linnade, alevite ja külade rahvasaadikute nõukogude täitevkomitee juures. Nende moodustamise otstarbekuse otsustab rajooni või vabariikliku alluvusega linna rahvasaadikute nõukogu täitevkomitee kooskõlastatult Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva järelevalvekomisjoniga. Rajoonilise alluvusega linnade, alevite ja külade rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede juures asuvatel järelevalvekomisjonidel on rajoonide, rajoonijaotusega vabariikliku alluvusega linnade ja linnarajoonide järelevalvekomisjonide õigused ja kohustused.

§ 3. Rajoonide, linnade, linnarajoonide, alevite ja külade rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede juures asuvad järelevalvekomisjonid moodustatakse vastavate rahvasaadikute nõukogude poolt nende täitevkomiteede esildusel antud nõukogude volituste ajaks.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva järelevalvekomisjoni moodustab Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja selle koosseisu kinnitab Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium oma volituste ajaks.

§ 4. Järelevalvekomisjonid moodustatakse järgmises koosseisus: esimees (vastava rahvasaadikute nõukogu täitevkomitee esimehe asetäitja, Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimehe asetäitja või mõni teine Eesti NSV valitsuse liige), esimehe asetäitja, sekretär ja 4—8 komisjoni liiget. Mitme järelevalvekomisjoni moodustamise korral võivad neid juhtida vastava rahvasaadikute nõukogu täitevkomitee liikmed.

Komisjoni liikmete arvu määrab kindlaks sõltuvalt tema töö mahust vastav rahvasaadikute nõukogu, vabariikliku komisjoni liikmete arvu aga Eesti NSV Ministrite Nõukogu.

Komisjoni koosseisu kuuluvad nõukogude saadikud, ametiühingu-, komsomoli- ja teiste ühiskondlike organisatsioonide ning töökollektiivide esindajad.

§ 5. Järelevalvekomisjoni (välja arvatud vabariikliku komisjoni) koosseisu ei või kuuluda siseasjade organite (miilitsa), prokuratuuri- ja kohtutöötajad, samuti advokaadid.

§ 6. Vajaduse korral võib rajooni, linna, linnarajooni, alevi ja küla rahvasaadikute nõukogu täitevkomitee ning Eesti NSV Ministrite Nõukogu vastu võtta otsuse komisjoni liikmete ennetähtaegse asendamise kohta ning esitada see otsus järgnevak kinnitamiseks vastavale rahvasaadikute nõukogule või Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumile.

§ 7. Järelevalvekomisjonid vastutavad kogu oma tegevuse eest vastavate rahvasaadikute nõukogude ja nende täitevkomiteede, Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi ees ning annavad neile aru.

§ 8. Käesoleva põhimääruse §-s 1 nimetatud ülesannete täitmiseks on rajoonide, linnade ja linnarajoonide rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede juures asumatel järelevalvekomisjonidel õigus:

1) kontrollida oma pädevuse piires parandusliku töö asutuste, kasvatus- ja tööprofülaktooriumide ning asumiseleasaatmise, väljasaatmise, vabadusekaotusest paranduslikule tööle mõistmise ja kohustusliku töölerakendamise tingimisi vabadusekaotusele mõistmise kohta tehtud kohtuotsuseid täitvate organite, samuti nende organite administratsioonide tegevust, kelle pädevusse kuulub vabadusekaotuse kohtadest kohustusliku töölerakendamisega tingimisi vabastamise täideviimine;

2) nõuda käesoleva paragrahvi punktis 1 nimetatud asutuste ja organite administratsioonidelt komisjonide tööks vajalikke dokumente ja teatise;

3) vastu võtta süüdimõistetuid, tutvuda nende isiklike toimikutega, võtta neilt vastu ning läbi vaadata ettepanekuid, avaldusi ja kaebusi;

4) kuulata oma istungitel käesoleva paragrahvi punktis 1 nimetatud asutuste ja organite administratsioonide aruandeid tööst süüdimõistetute parandamisel ja ümberkasvatamisel, samuti parandusliku töö asutuste ning kasvatus- ja tööprofülaktooriumide üle šeflust teostavate ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide administratsioonide informatsiooni ning teha ettepanekuid nende töös esinevate puuduste kõrvaldamiseks, juhtida parandusliku töö asutuste üle šeflust teostavate ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töökollektiivide esindajatest moodustatavate ühiskondlike nõukogude tegevust;

5) kontrollida ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides käendusele antud ja tingimisi süüdimõistetud isikutega, mittevabadusekaotuslikule karistusele mõistetutega, samuti vabadusekaotusele mõistetutega, kelle suhtes kohtuotsuse täitmine on edasi lükatud, kohustusliku töölerakendamisega tingimisi vabadusekaotusele mõistetutega, vabadusekaotuse kohtadest kohustusliku töölerakendamisega tingimisi vabastatutega, karistuse ärakandnud isikutega või tingimisi enne tähtaega karistusest vabastatutega tehtavat kasvatustööd; välja valida oma esindajaid ja teha neile ülesandeks süstemaatilise kasvatustöö läbiviimine ja järelevalve tingimisi enne tähtaega karistusest vabastatud isikute käitumise üle;

6) esitada kehtestatud korras armuandmistaotlusi;

7) teha kohtule koos organitega, kelle pädevusse kuulub karistuse täideviimine, seadusandluses ettenähtud juhtudel:

esildisi süüdimõistetute vabadusekaotuse kohtade kohustusliku töömiseks või karistuse ärakandmata osa asendamiseks kergemaliigilise karistusega, samuti nende suhtes parandusliku töö asutuste liigi ja režiimi muutmiseks;

esildisi süüdimõistetute vabadusekaotuse kohtades kohustusliku töölerakendamisega tingimisi vabastamiseks;

esildisi kohustusliku töölerakendamisega tingimisi vabadusekaotusele mõistetute ja vabadusekaotuse kohtadest kohustusliku töölerakendamisega tingimisi vabastatute saatmiseks kohtuotsusega mõistetud vabadusekaotust kandma;

taotlusi asunduskolooniates töötamise aja arvamiseks nendes kolooniates karistust kandnud süüdimõistetute üldise tööstaaži hulka;

8) anda parandusliku töö asutuse administratsioonile seadusandluses kehtestatud korras nõusolek:

erirežiimiga parandusliku töö kolooniates tavalistes eluruumides peetavate süüdimõistetute üleviimiseks kambritüüpi ruumidesse;

süüdimõistetud naiste elamiseks väljaspool kolooniat nende raseduse ja sünnituse puhul tööst vabastamise ajal, samuti lapse kahe aasta vanuseks saamiseni ning nende süüdimõistetute tagasipaigutamiseks kolooniasse karistuse edasiseks kandmiseks;

administratiivjärelevalve kehtestamiseks vabadusekaotuse kohtadest vabastatud isikute suhtes;

9) osaleda oma esindaja kaudu kohtus asjade arutamisel, mis on esitatud järelevalvekomisjoni poolt;

10) kontrollida vabadusekaotuse kohtadest ning kasvatus- ja tööprofülaktooriumidest vabanenud isikute, samuti asumiselesaatmisele, väljasaatmisele või kohustusliku töölerakendamisega tingimisi vabadusekaotusele mõistetute või vabadusekaotuse kohtadest kohustusliku töölerakendamisega tingimisi vabastatute, kes on kohtu poolt mõistetud karistusaja ära kandnud, töölevõtmisest keeldumise põhjendatust;

11) esitada vastava rahvasaadikute nõukogu täitevkomiteele läbivaatamiseks ettepanekuid:

parandusliku töö asutuste, kasvatus- ja tööprofülaktooriumide ning asumiselesaatmise, väljasaatmise, vabadusekaotuseta paranduslikule tööle mõistmise ja kohustusliku töölerakendamisega tingimisi vabadusekaotusele mõistmise kohta tehtud kohtuotsuseid täitvate organite, samuti nende organite tegevuse parandamiseks, kelle pädevusse kuulub vabadusekaotuse kohtadest kohustusliku töölerakendamisega tingimisi vabastamise täideviimine;

kasvatustöö tõhustamiseks ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides käendusele antud ja tingimisi süüdimõistetud isikutega, mittevabadusekaotuslikule karistusele mõistetutega, samuti vabadusekaotusele mõistetutega, kelle suhtes kohtuotsuse täitmine on edasi lükatud, kohustusliku töölerakendamisega tingimisi vabadusekaotusele mõistetutega, vabadusekaotuse kohtadest kohustusliku töölerakendamisega tingimisi vabastatutega, karistuse ärakandnud isikutega või tingimisi enne tähtaega karistusest vabastatutega;

karistuse kandmisest vabastatud isikute tööleasumise ja elu korraldamise kindlustamiseks;

12) esitada rahvakohtule taotlus kustutada karistus enne tähtaega, kui vabadusekaotusele mõistetud on pärast karistuse ärakandmist eeskujuliku käitumise ja ausa suhtumisega töösse tõendanud, et ta on end parandanud.

§ 9. Tallinna Linna Rahvasaadikute Nõukogu Täitevkomitee juures asuv järelevalvekomisjon:

1) koordineerib ja suunab Tallinna linnarajoonide rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede juures asuvate järelevalvekomisjonide tegevust;

2) kontrollib ja abistab Tallinna linnarajoonide rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede juures asuvaid järelevalvekomisjone kasvatus- ja tööprofülaktooriumide korraldamisel ja läbiviimisel ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides isikutega, kes kannavad mittevabadusekaotuslikku karistust, samuti tingimisi enne tähtaega karistusest vabastatud või karistuse kandmisest vabastatud isikutega;

3) kuulab oma istungitel Tallinna linnarajoonide rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede juures asuvate järelevalvekomisjonide esimeeste aruandeid tööst süüdimõistetute parandamisel ja ümberkasvatamisel, õpib tundma, üldistab ja levitab nende töö positiivseid kogemusi;

4) korraldab seminare Tallinna linnarajoonide rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede juures asuvate järelevalvekomisjonide liikmetele töökogemuste vahetamiseks ja vastavate seadusandlike aktide tutvustamiseks.

§ 10. Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuv järelevalvekomisjon:

1) kontrollib, suunab ja koordineerib rajoonide ja linnade rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede juures asuvate järelevalvekomisjonide tegevust, osutab neile metoodilist abi, üldistab ja levitab nende töö positiivseid kogemusi;

2) koordineerib tööd üldsuse kaasamisel süüdimõistetute parandamisele ja ümberkasvatamisele;

3) töötab välja ja rakendab vastavate riigiorganite ja ühiskondlike organisatsioonide kaudu abinõusid parandusliku töö asutuste ning kasvatus- ja tööprofülaktooriumide tegevuse ning kasvatustöö korralduse parandamiseks ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides, kus süüdimõistetud töötavad.

Nimetatud ülesannete täitmisel on Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuval järelevalvekomisjonil käesoleva põhimääruse §-s 8 ettenähtud õigused.

II. Järelevalvekomisjonide töö korraldamine

§ 11. Järelevalvekomisjoni esimees tagab komisjoni istungite regulaarse kokkukutsumise, määrab kindlaks järjekordsel istungil läbivaatamisele kuuluvad küsimused ning valmistab istungitel läbivaatamiseks ette komisjoni tööplaanid ja tegevuse aruanded. Istungitevahelisel perioodil annab komisjoni liikmetele ülesandeid ning kontrollib nende täitmist.

§ 12. Järelevalvekomisjoni istung on otsustusvõimeline, kui sellest võtab osa üle poole tema koosseisust. Komisjoni otsus võetakse vastu lihthälaltenamusega ja sellele kirjutab alla istungi juhataja.

Komisjoni istungil koostatakse protokoll, milles näidatakse ära läbi vaadatavad küsimused. Protokollile kirjutavad alla istungi juhataja ja sekretär.

§ 13. Järelevalvekomisjoni istungile kutsutakse prokurör, kes teostab järelevalvet vabadusekaotuse kohtade ja kohtuotsuseid täitvate organite üle, ning olenevalt läbivaadatavate küsimuste iseloomust ka parandusliku töö asutuste, kasvatus- ja tööprofülaktooriumide ning kohtuotsuseid täitvate organite administratsioonide esindajad, mittevabadusekaotuslikule karistusele mõistetud isikute suhtes aga süüdimõistetute, käendusele antud või vabadusekaotuse kohtadest vabastatud isikute töökohajärgsete ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhid, samuti ühiskondlike organisatsioonide ja töökollektiivide esindajad.

Komisjoni istungil, kus vaadatakse läbi materjale karistusest tingimisi enne tähtaega vabastamise ja karistuse ärakandmata osa asendamise kohta kergemaliigilise karistusega ning süüdimõistetute kohta käivaid muid materjale, on kohustuslik parandusliku töö asutuste, kasvatus- ja tööprofülaktooriumide ning teiste kohtuotsuseid täitvate organite administratsioonide esindajate kohalolek. Järelevalvekomisjoni istungile nendes küsimustes kutsutakse üldjuhul ka süüdimõistetud.

§ 14. Järelevalvekomisjoni koosseisus võib moodustada järgmised sektsioonid:

- 1) töö ja kutseõppe korraldamise sektsioon;
- 2) kasvatustöö ja üldharidusliku õpetuse sektsioon;
- 3) sanitaar-elutarbeline sektsioon;
- 4) korduvalt karistatud isikute arvestuse ning olmes ja tootmises nende käitumise üle teostatava ühiskondliku järelevalve sektsioon;
- 5) karistuse kandmisest vabastatud isikutele nende tööleasumisel ja elu korraldamisel abi osutamise sektsioon, vajadusel ka muud sektsioonid.

Sektsioonide koosseisu kuuluvad nii järelevalvekomisjonide liikmed kui ka ametiühingu-, komsomoli- ja teiste ühiskondlike organisatsioonide ning töökollektiivide esindajad.

Järelevalvekomisjonid tegutsevad oma pädevusse kuuluvates küsimustes koostöös kohalike rahvasaadikute nõukogude alatiste komisjonide ja nende nõukogude täitevkomiteede juures asuvate teiste komisjonidega, peavad tihedat sidet õiguskaitseorganite, ühiskondlike organisatsioonide ja töökollektiividega ning tuginevad oma töös üldsuse laialdasele aktiivile.

§ 15. Järelevalvekomisjonid töötavad ühiskondlikel alustel. Komisjoni liikmed täidavad oma kohustusi üldjuhul põhitööst vabal ajal. Neil juhtudel, kui komisjoni liige täidab ülesandeid, mis nõuavad põhitööst eemalejäämist, säilitatakse talle keskmine töötasu töökohal ja tal on õigus kantud kulutuste hüvitamiseks.

§ 16. Järelevalvekomisjonide pädevuse piires vastuvõetud otsused puuduste kõrvaldamise kohta parandusliku töö asutuste ja kasvatus- ja tööprofülaktooriumide tegevuses ning asumiseleasaatmise, väljasaatmise, vabadusekaotusega paranduslikule tööle ja kohustusliku töölerakendamisega tingimisi vabadusekaotusele mõistmise kohta tehtud kohtuotsuseid täitvate organite, samuti nende organite tegevuses, kelle pädevusse kuulub vabadusekaotuse kohtadest kohustusliku töölerakendamisega tingimisi vabastamise täideviimine, aga ka ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töös käendusele antud isikute, tingimisi süüdimõistetute ning mitte-vabadusekaotuslikule karistusele mõistetute, samuti vabadusekaotusele mõistetute, kelle suhtes kohtuotsuse täitmine on edasi lükatud, kohustusliku töölerakendamisega tingimisi vabadusekaotusele mõistetute, vabadusekaotuse kohtadest kohustusliku töölerakendamisega tingimisi vabastatute, karistuse ärakandnud isikute või tingimisi enne tähtaega karistusest vabastatute parandamisel ja ümberkasvatamisel, kuuluvad kohustuslikule täitmisele.

Nimetatud asutuste ja organite, samuti ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide administratsioonid on kohustatud kahe nädala jooksul teatama järelevalvekomisjonile abinõudest, mis on rakendatud komisjoni otsuse täitmiseks.

§ 17. Järelevalvekomisjoni otsuse peale võib edasi kaevata vastava rahvasaadikute nõukogu täitevkomiteele, kelle juures komisjon asub.

Vabariikliku järelevalvekomisjoni otsuse peale võib edasi kaevata Eesti NSV Ministrite Nõukogule.

Nende organite otsus kaebuse kohta on lõplik.

III. Järelevalvekomisjonide tegevuse juhtimine

§ 18. Järelevalvekomisjonide tegevust juhivad vastavate rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteed või Eesti NSV Ministrite Nõukogu, kes kuuluvad oma istungitel regulaarselt aruandeid komisjonide tööst.

§ 19. Järelevalvekomisjonide tegevusega seotud kulutused kaetakse vastavate rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu vahendite arvel.

Järelevalvekomisjonide tehniline teenindamine pannakse vastavate rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteedele ja Eesti NSV Ministrite Nõukogule, kelle juures järelevalvekomisjonid asuvad.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

INDEKS 78280

Väljaandja: Eesti NSV Ministrite Nõukogu Asjadevalitsus.

Trükkida antud 13. 05. 1988. Trükipoognaid 1,5. Arvestuspoognaid 1,8. Tellimuse nr. 713.

ENSV MN Asjadevalitsuse Trükikoda, Tallinn.

III. Järelevalvekomisjonide tegevuse juhtimine

§ 18. Järelevalvekomisjonide tegevust juhivad vastavate rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteed või Eesti NSV Ministrite Nõukogu, kes kuuluvad oma istungitel regulaarselt aruandeid komisjonide tegevuse kohta.

§ 19. Järelevalvekomisjonide tegevusega seotud küsimused kaetakse vastavate rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu vahendite arvel.

Järelevalvekomisjonide tehniline teenindamine osustavad vastavate rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteed ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu, kelle juures järelevalvekomisjonid asuvad.

Eesti NSV Riikliku Presidendi Kantselari A. VAHT

INDEKS 78260

Väljaandis: Eesti NSV Ministrite Nõukogu Aegajavõttek. Trükkide aeg 13.05.1988. Trükkikoostis L.S. Arvestuskoostis L.S. Põhikiri nr. 712.

Eesti NSV Nõukogu Raamatukogu Trükkide Keskus

EESTI RAHVUSRAAMATUKOJA AH

Kontrollseksemplar

Raamatunala 88-11292 9.06.88.